

Slapend de winter door

Soms lijkt het net of de winter de benodigde energie uit je trekt. Je staat op wanneer het buiten donker is en al uren voordat je gaat slapen, ligt de zon al onder de wol. De zon, mijn energiebron. Ik merk dat ik veel meer slaap nodig heb tijdens de maanden met de 'r' in de naam. Soms zou ik het liefst een winterslaap houden en ontwaken in de lente. De winter overslaan. Geen kou, geen dagen met alleen regen en geen sneeuw. Heerlijk!

Het is overigens als mens onmogelijk om een winterslaap van weken of maanden te houden. Stel je voor: maandenlang geen voedsel en vocht, dat overleeft ons ras niet. Los daarvan, onze leefomgeving (die we zelf gecreëerd hebben) is daar niet op ingesteld: stel dat iedereen in de winter een winterslaap houdt, dan ligt de helft van de wereld een klein half jaar lang voor pampus. Gevolg: de economie stort in en dat is ook niet lekker wakker worden. Bovendien, hoe loopt het dan af met vrouwen die uitgerekend zijn of mensen die ziek worden? Alle ziekenhuizen zijn dicht en de artsen en specialisten liggen op één oor. De winterslaap kan onze dood worden.

Dierensupermarkt

Voor veel dieren is de winterslaap juist een manier om te overleven. Zij hebben geen 'dierensupermarkt' die elke dag open is: het dierenrijk is afhankelijk van het aanbod van de natuur. Ze kunnen tijdens de wintermaanden moeilijk voedsel vinden. Als ze het moeten gaan zoeken, zijn ze veel energie kwijt en de opbrengst is vaak niets of een karige maaltijd.

De natuur is prachtig, de natuur lost deze problemen namelijk zelf op. De lichamen van de dieren die een winterslaap houden

(bij voorbeeld vleermuizen, egels, verschillende soorten slangen, lieveheersbeestjes, amfibieën en schildpadden) zijn er zo op ingesteld, dat ze weken achter elkaar kunnen slapen zonder nare gevolgen. Zo neemt hun lichaam constant een lage lichaamstemperatuur aan. De stofwisseling wordt erg laag, evenals het ademhalingsritme en hartritme. Deze dieren hebben op dat moment minder behoefte aan voedsel, aan brandstof. Bovendien hebben ze in de periode voordat ze gingen slapen extra veel gesmikkeld en gesmuld, zodat ze kunnen teren op hun vetreserves.

En nieuw leven kan zich ook ontwikkelen, want de timing is perfect. De drachtige dieren krijgen hun jongen namelijk als ze weer ontwaakt zijn uit de winterslaap. De aanstaande moeder is in elk geval goed uitgerust voor ze aan de 'zware bevalling' moet beginnen.

Feestmaaltijd

Ook zijn er dieren die direct na het ontwaken, getrakteerd worden op een feestmaaltijd. De roodbruine eikelmuis bijvoorbeeld, ook wel heel toepasselijk de slaapmuis genoemd. Dit knaagdier zoekt warme plekken als een oude boom of een oud vogelnest op om in een groepje, lekker warm bij elkaar, de winter slapend door te komen. In plaats van zich enkel vol te eten in de periode voor de winterslaap, zijn deze slimme diertjes heel ijverig geweest met het aanleggen van een voorraad eikels, beukennoten en kastanjes. Zodra ze wakker worden, vallen ze meteen met hun spitse neusjes in de boter.

Zeg je winterslaap, dan denken veel mensen aan de beer. Toch is het zo, dat deze diersoort geen winterslaap houdt. Men noemt dit winterrust. Een soort lichte winterslaap. Een beer kan gemakkelijk ontwaken tijdens deze periode. Wel vertraagt de hartslag, maar de lichaamstemperatuur blijft vrij constant. Ook dassen en wasberen genieten van deze 'lichte' rustperiode.

En bij ijsberen gaan juist alleen de vrouwtjes die drachtig zijn een rusttijd in. Grappig is dat er heel veel ijsbeertjes in de wintertijd geboren worden. Je vraagt je meteen af: maar dan is het aanbod aan eten toch schaars? Deze beestjes komen niets tekort, want daar helpt de natuur weer een handje: moeder geeft ze gedurende deze periode melk, tot zij weer op jacht kan. Want dan begint de lente... de lente, waar ik zo naar verlang!

Doornroosje